

**Handlednings- och samtalsmetodik
för specialpedagoger och speciallärare, mfl I**

24 – 26 januari 2022

Petri Partanen
Fil.dr., leg. psykolog
specialist i pedagogisk psykologi

1

1999-2007

- Grundutbildningar för specialpedagoger och psykologer i handledningsmetodik, 1999-
- Kapitel i "Consultee-Centered Consultation", Förlag: Lawrence Erlbaum Associates, USA, 2004.
- Bok "Från Vygotskij till lärande samtal" Bonniers, 2007.

2

2008-2016

- Boken "Att utveckla elevhälsa", 2012.
- Forskning kring metakognition, exekutiva funktioner och arbetsminne samt arbetet kring elever i behov av stöd 2008-2016
- Formativ bedömning och länken till elevhälsoinsatser
- Grupp- och organisationsutveckling av elevhälsoverksamheter
- Avhandling om utredning och stödsatser för elever i behov av stöd, 2016

facebook @skolutveckarna

3

2016-

- PASS-projektet 2016-2019
- "Att utveckla förmågor på vetenskaplig grund i skolan" (2019)
- "Hälsa för lärande – lärande för hälsa" (2019)
- "Att utveckla förmågor i förskolan" (2021)
- Kartläggning för lärande: Certifieringsutbildning i PASS-modellen och CAS2 Skattningsskala (2019)
- "Advances in Mediated Learning Experience for 21st Century Education" (2020)

4

RAMAR

RAMA IN RUMMET

- "Alla möten kräver någon som ramar in rummet"
- Nyfikenhet
- Delat ansvar
- Frågor

HUR SER DINA RAMAR UT I DITT ARBETE?

5

INNEHÅLL

- Roll- och organisationsfrågor i relation till handledar- och samtalsrollen
- Barn och ungas förmågor i lärandet: från språkliga och tankeförmågor till metakognition, självreglerat lärande och scaffolding
- Att arbeta utifrån en behovsbaserad modell: behovstriangeln som samtalsstöd för att analysera barns och elevers behov i undervisningen
- Medierat lärande och vägledande förhållningssätt i lärande samtalsmetodik.
- Pedagogisk handledningsmetodik och samtalsstrategier
- Olika typer av möten: behovsmöten, barn- och elevhälsomöten, lärande samtal, etc...
- Evidensbaserade strategier och vetenskaplig grund för handledning/konsultation
- Dynamisk kartläggning och utredning - att stimulera förändringsprocesser i samband med specialpedagogisk kartläggning/utredning/observation för inkludering

6

**TEMA:
ROLL- OCH ORGANISATIONSFRÅGOR
KOPPLAT TILL HANDEDARROLLEN**

7

**VAD UTMÄRKER EN
GOD
HANDEDARE?**

8

VAD ÄR EN ROLL?

EN ROLL BYGGS UPP GENOM
SAMSPELET MELLAN MIN EGEN
MENTALA BILD OCH ANDRAS
MENTALA BILDER AV VAD JAG SKA
GÖRA OCH HUR JAG SKA BETE MIG...

9

10

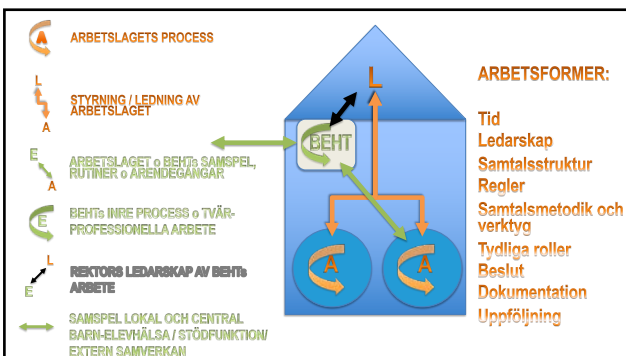

11

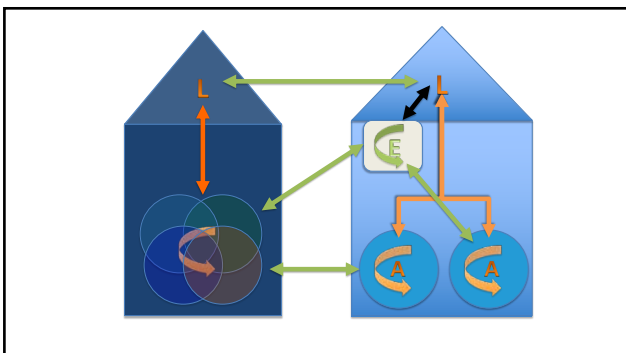

12

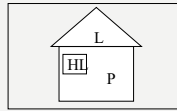
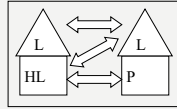

INRE FAKTORER – DITT STÖDSYSTEM

- Den egna organisationen
- Ledningsfunktionen
- Kulturen
- Stödet
- Klimatet

13

HUR SER DINA ORGANISATORISKA FÖRUTSÄTTNINGAR UT?

14

ORGANISATORISKA FAKTORER - CHECKLISTA

- Uppdrag
- Mandat ledning och förtroende personal
- Ansvarsfördelning
- Rutiner för arbetet
- Organisationskultur
- Placering i organisation
- Arbetsmetoder
- Etc...

Förväntningar på handledaren (+ och -):

Påverkas förväntningarna av några av faktorerna? Vilka kan du påverka...?

15

**DEFINITIONER AV HANDLEDNING,
KONSULTATION OCH ANDRA
SAMTALSTÖDS-FORMER**

16

**KONSULTAND-
INRIKTAD
KONSULTATION**

**(KNOTEK &
SANDOVAL)**

**Consultee-centered
consultation** emphasizes a non-
hierarchical helping role relationship
between a resource (consultant) and a
person or group (consultee) who seeks
professional help with a work problem
involving a third party (client).

Konsultandinriktad konsultation
betonar en icke-hierarkisk hjälparrelation
mellan en resurs (konsult) och en person
eller grupp (konsultander) som söker
professionellt stöd kring ett arbetsproblem
rörande en tredje part (klient).

17

**VAD
KÄNNETECKNAR
HANDLEDNING
UR ETT
VYGOTSKIJ-
PERSPEKTIV?**

- 1. Centralt mål lärande och utveckling hos den handledde.
- 2. Fokus utanför relationen handledare-handled.
- 3.Handledningen är avgränsad i tid och rum.
- 4. Trepartsrelation – handledare, handledd och klient/dilemma.
- 5. Frivillighet – den handleddes egen drivkraft som energi.
- 6. Jämlikt utforskande – gemensamt explorativt förhållningssätt.
- 7. Den handledde tar ansvar för sitt eget lärande och arbete.
- 8. Handledningen avslutas när dilemmat är löst eller hanterbart (eg. konsultation), alternativt när kontraktet går ut.

18

TEMA:
FRÅN VYGOTSKIJ TILL LÄRANDE
SAMTAL –
EN TEORI FÖR HUR KUNSKAPER OCH
FÖRMÅGOR UTVECKLAS

19

"TO UNDERSTAND IS TO INVENT"
JEAN PIAGET

20

**INGRID CARLGREN OM
KRITIKEN MOT
KUNSKAPSSYNER:**

"Kritiken mot "den rådande kunskapssynen" blandar ofta samman frågan om *vad kunskap är* med frågor om *hur kunskap bildas* och *hur eleverna kan tillägna sig kunskaper*. Sammanblandningen gör att konstruktivistiska lärandeteorier betraktas som teorier om kunskap..."

21

"Utvecklingen av barnets tänkande är beroende av att det behärskar tänkandets sociala verktyg, dvs. språket."
Lev Vygotskij

22

SPRÅKETS OCH TÄNKANDETS UTVECKLING

23

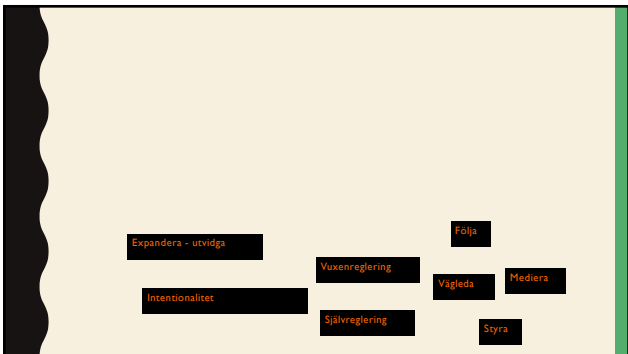

24

**DEN
KOGNITIVA
KONFLIKTEN
SOM
DRIVKRAFT
...ELLER...
FÖRUNDRA
OCH
FRUSTRATION**

25

SPRÅKETS OCH TÄNKANDETS UTVECKLING

- Spädbarnets språk och tänkande två separata linjer = *handlingarna föregår orden*
- Från ett konkret till ett abstrakt språk = *från ordens betydelse till deras mening*
- Det viktiga egocentriska yttre språket = *orden föregår förståelsen*
- Övergång från ett yttre till ett inre språk = *tänkanDET föregår handlingen*

26

"Varje funktion i barnets utveckling förekommer tvåfalt: först, på ett socialt plan, och senare på ett individuellt plan; först mellan människor (interpsykiskt), sedan inuti barnet (intrapyskiskt)."

Lev Vygotskij

27

**FRÅN YTTRE SPRÅK VIA
EGOCENTRISKT SPRÅK TILL INRE
SPRÅKLIGT TÄNKANDE
...MEN OCKSÅ...
FRÅN VUXENREGLERING TILL
SJÄLVREGLERING**

28

**TEMA: NYCKELN TILL
UTVECKLING: MEDIERING**

29

S → R

**VAD KAN MEDIERING GÖRA
MED INLÄRDA BETEENDEN?**

30

**VAD KAN MEDIERING GÖRA
MED INLÄRDA BETEENDEN?**

31

**VAD KAN MEDIERING GÖRA
MED INLÄRDA BETEENDEN?**

32

**MEDIATED LEARNING EXPERIENCE
(FEUERSTEIN, 2010)**

Behavioral Model
(S=Stimulus R=Response)

Cognitive Model (Piaget)
(S= Stimulus O=Organism R= Response)

Mediated Learning Experience Model
(S=Stimulus H=Human O=Organism R=Response)

33

UTVECKLINGEN AV HÖGRE MENTALA FUNKTIONER/ EKEKUTIVA FUNKTIONER

34

DEN PROXIMALA UTVECKLINGSZONEN

"Den proximala utvecklingszonen är en dialog mellan barnet och dess framtid, inte en dialog mellan barnet och en vuxens förflutna"

Griffin & Cole

35

THE ZONE OF PROXIMAL DEVELOPMENT

"...learning which is oriented toward developmental levels that have already been reached is ineffective from the viewpoint of a child's overall development..."

It does not aim for a new stage of the developmental process, but rather lags behind this process. The only good learning is that which is in advance of development."

Vygotsky 1978

36

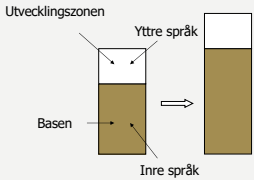

DEN PROXIMALA UTVECKLINGSZONEN

- Basen – Det barnet/eleven klarar själv
- Utvecklingszonen – Med stöd från kamrat eller vuxen
- Två barn på samma nivå kan ha olika utvecklingszoner
- Att mäta basen är att mäta historien, att undersöka zonen är att söka efter utvecklingen
- Dagens utvecklingszon är morgondagens bas

37

"Pedagogens uppgift... ..är att organisera den sociala dimensionen av lärandet."

Lev Vygotskij

38

TEMA: SJÄLVREGLERING, SCAFFOLDING OCH TANKEFÖRMÅGOR

39

SJÄLVREGLERING (SELF-REGULATION) (ZIMMERMAN, 2000; PINTRICH, 2001)

Planeringsfas (Målformulering och Planering)	Genomföra (Monitera/Självstyra/ Självmotivera)	Reflektera (Utvärdera resultat/ Tillskriva sig själv)
Vad är uppgiften?	Kom ihåg planen!	Hur gick det?
Vad ska jag göra?	Var är jag nu?	Löste jag uppgiften?
Hur ska jag göra det?	Håll koll på vad jag ska göra!	Vad lärde jag mig?
Vilka strategier kan vara bra?	Använd strategier!	Var något svårt?
Vad tänker jag om uppgiften?	Stanna upp ibland och fundera..	Använde jag någon strategi?
Behöver jag veta något mer?	Hur långt har jag kommit?	Ändrade jag min plan?
Vad tänker jag om min förmåga?	Pröva!	Hur styrde jag mig själv?
Tror jag att jag kan klara det?	Kämpa!	Vad kan jag tänka på nästa gång?
Vad krävs...?	Be om hjälp om det behövs!	Kan min lärare hjälpa mig?

40

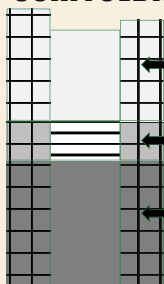

SCAFFOLDING I UTVECKLINGSZONEN

Främjande scaffolding för utveckling av förmågor och kunskaper.

Scaffolding i situationer där barns/elevens begynnande och bräckliga förmågor och kunskaper varierar

Scaffolding som är kompensatorisk och varaktigt, t ex utifrån barns/elevs funktionsnedsättning/-variation.

41

SCAFFOLDING OCH STRATEGIER I UNDERVISNINGEN (POL ET AL, 2010; PARTANEN, 2019)

1. Hjälper eleven att hålla riktningen och målsättningen med lärandet aktuellt.
2. Hjälper eleven att få struktur på kunskapsområdet på ett adekvat sätt genom förklaringar och undervisning.
3. Begränsar frihetsgraden och förenklar uppgifter inom de områden där eleven inte kan arbeta självständigt.
4. Hjälper eleverna att utveckla och upprätthålla intresse för uppgifterna.
5. Hjälpa eleverna att hantera frustration, motgångar och stödjer deras motivation.

42

43

44

45

METAKOGNITION

"Metakognitiv självreglering"
(**ROC - Regulation of Cognition**)

- Förmåga att planera, styra och reglera oss själva och utvärdera vårt handlande under processen.

46

METAKOGNITIVA ERFARENHETER

Flavell; Eklides & Petkaki:

- Utifrån erfarenheter gör barn mikrobedömningar om sig själva och lärandet.

Boekaerts:

- Metakognitiva erfarenheter innehåller också affektiva, känslomässiga bitar: "Jag kommer inte att klara det. Det är ingen idé" som leder till strategival: Korta och långa vägen till väbefinnande...

47

LITE OM METAKOGNITIV FÖRMÅGA UR FORSKNINGSPERSPEKTIV

Man har påvisat att metakognitiv förmåga starkt predicerar:

- Matematikprestationer (Desoete & Veenman, 2006; Kramarski & Mevarech, 2003; Schneider & Artelt, 2010; Teong, 2003)
- Läsutveckling och lässtrategier (Baker & Brown, 1984; Mokhtari & Reichard, 2002; Şen, 2009)
- Generellt låg akademisk prestation (Chew, 2010).

48

VAD ÄR UTMANINGEN?

EDUCATIONAL PSYCHOLOGY IN PRACTICE
<https://doi.org/10.1080/00207179.2020.1738118>

Routledge
Taylor & Francis Group

OPEN ACCESS

Fluid reasoning, working memory and planning ability in assessment of risk for mathematical difficulties

Petri Partanen¹, Billy Jansson² and Ojan Sundin³

¹Department of Psychology and Social Work, Mid Sweden University, Östersund, Sweden; ²Department of Special Education, Stockholm University, Stockholm, Sweden

ABSTRACT
 The demands on mathematical problem-solving have increased in almost all school systems internationally and may constitute a barrier for children with special educational needs (SEN). This study explored the role of fluid reasoning (FR), working memory (WM) and complex executive function of planning (EF) in children (N = 62) referred for assessment of SEN, and specifically of risk for mathematical difficulties (MD). Performances on FR, WM and complex EF of planning were used to predict risk for MD. Results showed that planning ability predicted children at risk for MD, beyond FR and WM ability when comparing with children not at risk for MD. It was concluded that assessing the complex EF of planning in addition to FR and WM ability is crucial in identifying children at risk for MD. The importance of understanding how planning ability affects children's mathematical problem-solving is discussed, in relation to assessment and teaching practices.

KEYWORDS
 Psychological assessment; fluid reasoning; working memory; executive function; planning; mathematical learning difficulties

"Cirka var tredje elev som utreddes av specialpedagog och psykolog hade mycket låg metakognitiv planeringsförmåga, och den förklarade särskilt risk för matematiksvårigheter bortom arbetsminnets och begåvningsens roll."
 (Partanen et al, 2020)

49

VAD ÄR UTMANINGEN?

Earli

A FIRST EXPLORATION OF NEUROCOGNITIVE ABILITIES IN SWEDISH SCHOOLCHILDREN WITH AND WITHOUT SEN

Dr Petri Partanen
Department of Psychology and Social Work
Mid Sweden University

Dr Billy Jansson
Department of Special Education
Stockholm University

Mittuniversitetet
Mid Sweden University

"Skillnader i neurokognitiva förmågor hos eleverna i vårt tredelade stödsystem"
 (Partanen & Jansson, 2020)

50

SUMMERING AV PRINCIPERNA

- Intentionalitetens roll i lärande samspel
- Vuxenreglering till självreglering
- Yttre språk – Egocentriskt språk - Inre språk
- Internalisering
- Verktygens roll i mediering och lärande
- Den proximala utvecklingszonen
- Scaffolding, självreglering, metakognition och tankeförmågornas roll...

51

52

53

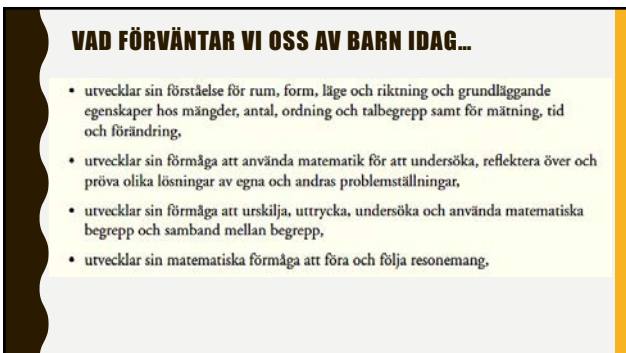

54

**VERKTYG:
BEHOVSMODELLEN
(PARTANEN, 2019)**

**ATT SAMTALA OM BARN- OCH ELEVERS BEHOV AV
LEDNING OCH STIMULANS, EXTRA ANPASSNINGAR
OCH SÄRSKILT STÖD**

55

"Vi utreder inte eleven, vi
kartlägger/utreder/analyserar
behoven"

56

"Att gå från att prata om behov
som något som eleverna har, till
att börja **ställa frågor** om hur
behov uppstår i deras möte med
skolan..."

57

"och börja ställa oss frågor om vad vi vill främja (friskfaktorer) och vad vi vill förebygga och undanröja (riskfaktorer) på vår skola och i vår undervisning"

58

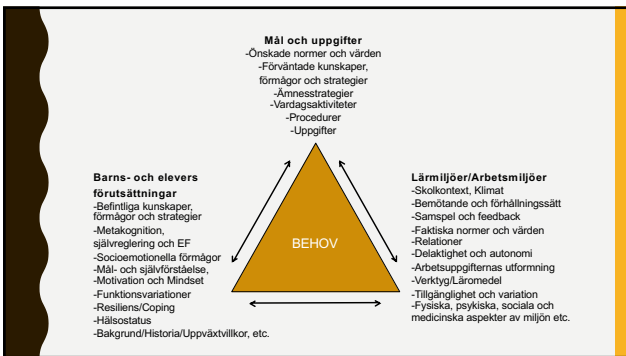

59

---

1. ELEVERS FÖRUTSÄTTNINGAR – VAD BEHÖVER VI VETA OM VÅRA BARN/ELEVER?

- Vilka förkunskaper har våra barn/elever? Ämnesmässiga? Kunskaper som inte "syns" som skolkunskaper? Vilka behöver de?
- Vilka ämnesnära strategier har de i undervisningen? Vilka saknar de?
- Hur ser deras underliggande förmågor ut? Metakognition? Självreglering? Analytisk förmåga?
- Socioemotionella färdigheter som påverkar samspelet med kamrater och i relationer till vuxna?
- Hur ser de på sig själva i lärandet?
- Vilka funktionsvariationer och hälsostatus har de i "ryggsäcken"?
- Vilka bakgrundsfaktorer (livserfarenheter; uppväxtvillkor; socioekonomiska förutsättningar; föräldrastöd etc) har de som påverkar?

60

---

2. Mål och uppgifter i lärandet Vilka förväntningar har vi på eleverna?

- Hur förstår barnet/elevnen själv målet/uppgiften/området?
- Vad motiverar barnet/elevnen i relation till målet/området/uppgiften? Vad är graden av angelägenhet och meningsfullhet för eleven?
- Hur kan intresse tas tillvara eller väckas? Hur kan intresse stödjas och behållas över tid?
- Vilka vardagsbegrepp och -erfarenheter kan kopplas till området?
- Vad innebär uppgiftens svårighetsgrad för barnet/elevnen? Vilka förkunskaper är viktiga för att kunna närma sig uppgiften/området?
- Vilka strategier har barnet/elevnen lärt sig och vilka skulle barnet/elevnen vara betjänt av?
- Vilka förmågor ställer uppgiften/aktiviteterna/området särskilt mycket krav på?

61

---

3. LÄRMILJÖER OCH ARBETSMILJÖER...

- Vilka normer och värden prägar klimatet i lärmiljön och undervisningen?
- Hur fungerar samspel och relationer mellan lärare och barn/elever samt mellan barn/elever, både i och utanför undervisningen?
- Hur är undervisningen planerad?
- Vilka verktyg finns i lärandet, såväl för att kompensera, stödja och utmana - inklusive läromedel och annat material.
- Hur kan vi öka tillgänglighet och variation i undervisningen avseende t ex arbetssätt, verktyg, uttrycksformer, sinnesmodaliteter, etc.
- Hur påverkar fysiska, psykiska, sociala och pedagogiska aspekter av lärmiljön eleven?

62

TEMA: LÄRANDE SAMTALSMETODIK I PRAKTIKEN

“VAD VIVET BESTÄMS AV DE FRÅGOR VI
STÄLLER OSS...”
MARY HENNING STOUT

...OCH PÅ VILKET SÄTT VI STÄLLER
DEM...”
PETRI PARTANEN

63

"Do not give the child the answer!
Help the child to **construct** the answer!"

Reuven Feuerstein

64

NÅGRA CENTRALA MÅL FÖR FÖRSTASAMTALET

- Rama in rummet.
- Påbörja kontraktarbete och etablera samarbetsrelation
  - Mål – Gemensamt lärande
  - Roller – Hjälp er att förstå... hitta vägar vidare...
  - Ansvar – Ni får avgöra vad ni tror fungerar för er...
  - Arbetsmetoder – Ställa frågor, veta mer, tänka tillsammans, skriv gärna...
- Påbörja en kartläggning och ett undersökande.
- Erbjud de handledda en kognitivt strukturerad erfarenhet.

65

LATHUNDENS FUNKTION

- Ett yttre verktyg, inte manual
- Teoridriven
- Områden som aktiverar olika faktorer som påverkar lärandet
- Frågorna ska stimulera kedjan utforskande och begreppsbildning, över tid.

66

LATHUND FÖR FÖRSTASAMTAL

- Ramar
- Konceptualisering/Nuläge
- Retrospektiva frågor
- Barnets självständiga förmågor och kunskaper (basen)
- Intentionalitet och ömsesidighet
- Utvecklingszonen i samspel med pedagoger/lärare/vuxen
- Verktyg/Scaffolding/Självreglering/Metakognition/Mindset
- Utvecklingszon i samspel med kamrater
- Skolföräldrarna
- Prospektiva frågor/Önskat läge
- Explorativa frågor att arbeta vidare med

67

ANALYS AV LATHUND

- Mina tankar om frågorna...?
- Något som jag vill fördjupa mig mer i min egen samtalsmetodik...?

68

STARKA PÅSTÅENDEN OCH FÖLJFRÅGANDET

69

Förhållningssätt och strategier

- Balanserad aktivitet – tala/lyssna/fråga
- Att lyssna på berättelsen – upprepa, bekräfta.
- Att rikta sig till samtliga i samtalet.
- Att hålla i strukturen och fokuset.
- Att hålla koll på sig själv – det inre språket som stöd.
- Att välja strategi i rätt fas av samtalet – Undersöka-Pröva-Föreslå.
- Gå ej till Pröva och Föreslå innan du passerat vad de prövat, och deras hypoteser...

Undersökande frågor ↔ Prövande frågor ↔ Förslagsfrågor

70

Förhållningssätt och strategier

Prospektiva, framåtblickande frågor:

Syfte: Att hjälpa personalen att fantisera, skapa en hypotetisk målbild.

1. Om ni tänker att ni fick ... (en resurs, en utredning etc)
2. ...hur skulle ni göra då? Vad skulle ni kunna göra då? Vad skulle ni behöva få reda på via utredningen som skulle vara användbart för er? Skulle han ha nytta av att man...? Hur skulle ni göra det, steg för steg? Har ni provat tidigare att...? Hur blev det då? Om ni skulle prova det nu, skulle han...?

71

Förhållningssätt och strategier

Perspektivtagande, cirkulära frågor:

Syfte: Att hjälpa de handledda att reducera egocentrism, byta position i tänkandet, t ex för att öka empatin, förmågan att inta andras perspektiv.

1. Hur påverkas man av honom, hur blir man av honom när han...?
2. Märker han att du/ni blir...?
3. Vad tänker han när du/ni...?
4. Vad innebär det för honom att du/ni...?
5. Hur skulle man behöva göra för att...?
6. Hur skulle man prata med honom om att...?

72

ANDRASAMTALET... OCH DE FÖLJANDE SAMTALEN

73

NÄR ÄR DET DAGS ATT AVSLUTA... OCH HUR...?

74

HANDLEDNINGSMETODIK PÅ VETENSKAPLIG GRUND (ERCHUL ET AL, 2014; ALLINDER, 1994; BURNS ET AL 2009)

- Evidensbasen för handledning och konsultation är under utveckling...
- Handledning kan ha olika syften: org./grupp/individ...
- En utmaning att önskat utfall är svårt att mäta, men...
- Visst stöd finns för att effektiva metoder på individnivå fokuserar på **iakttagbart beteende** i vardagen.
- Forskning tyder också på vikten av att förflytta fokus från fokus i individuellt fall till **samarbetet omkring eleven**
- Angränsande forskning tyder på att **samarbetsrelationen** mellan handledare och handledda är en viktig faktor för framgång

75

**HANLEDNING, KARTLÄGGNING,
UTREDNING, OBSERVATION**

76

**"VILKA UTMANINGAR, DILEMMAN ELLER
KOGNITIVA KONFLIKTER MÖTER JAG RÖRANDE
KARTLÄGGNINGAR, UTREDNINGAR,
OBSERVATIONER...?"**

77

**DEN PRESKRIPTIVA
UTREDNINGSMODELLEN HAR SINA
BEGRENSNINGAR?**

78

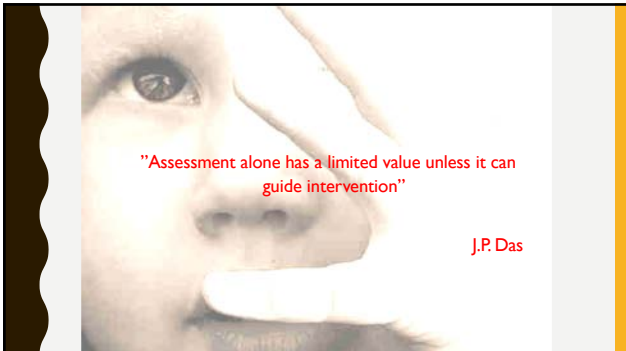

79

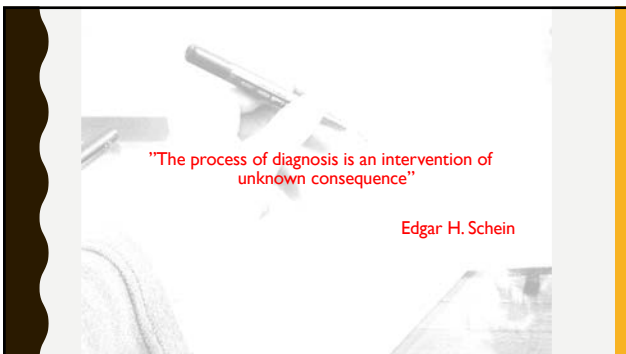

80

PROCESSEN

- Hur kan processen kring utredningen struktureras för att stimulera en handledande process?
- Att jobba igenom frågeställningen inför utredningen.
- Hur bevara personalens tilltro till sina egna kunskaper och kompetens?
- Hur skapa en nyfikenhet på barnet hos personalen – en nyfikenhet som bibehålls under utredningsperioden?

81

INNEHÅLLET

- Med vilka instrument och på vilket sätt tittar vi på barnet? Dvs vilken typ av test, vilken tanke om utveckling är inbyggt?
- Mäter vi både bas- och utvecklingszon?
- Dynamisk värdering:
Test-träna-test - procedur

82

LÄRANDEPERSPEKTIV

- Utredning sedd som pedagogisk process.
- Lärande skapas när utredningen stimulerar personalens nyfikenhet och eget undersökande i samband med utredningsprocessen.
- Att få personalen att formulera frågor kring eleven innan och under utredningsprocessen.
- Att specialpedagogen utreder och arbetar hypotesprövande tillsammans med personalen, utifrån gemensamma iakttagelser.
- Att specialpedagog och personal tillsammans arbetar formativt för att pröva interventioner och utvärdera dem.
- Att personalen i denna process formulerar sin egen "preskription".

83

RIKTLINJER FÖR INKLUDERANDE BEDÖMNINGAR: (LEBEER, PARTANEN M.FL 2011)

Utredningar/Kartläggningar/Bedömningar bör vara:

- Behovsfokuserade
- Framåtsyftande
- Optimistiska
- Salutogena
- Vardagsnära
- Inkluderande

84

VIDARE LÄSNING OCH FORSKNING OM DYNAMISK OCH FORMATIV KARTLÄGGNING/UTREDNING

- Partanen (2010). Educational Assessment as a learning process. I Lebeer, Partanen m.fl. (2010).
- Partanen (2010). Dynamisk utredning. I Schad (red) Psykolog i skolan. Studentlitteratur.
- Partanen (2016). Assessment and Remediation for children with Special Educational Needs.
- Gustafson S, Svensson, L. & Fåltz, L. (2014). Response to Intervention and Dynamic Assessment: Implementing Systematic, Dynamic and Individualised Interventions in Primary School. *International Journal of Disability, Development and Education*, 61(1), 27-43.

PÅ GÅNG:

- Forskningsstudie kring logopeders kartlägnings- och utredningsmetodik (Hallin & Partanen, prel 2021).
- Forskningsstudie kring dynamisk kartläggning i relation till skolprestationer i åk 3 i Matematik och Svenska (Partanen & Jansson, 2021).
- M.m.
